

FOTO: TOMÁŠ WEHLE (VELKÁ SYNAGOGA V PLZNI)

členů židovské obce, se završila v roce 1893. V letech komunistického režimu byla synagoga uzavřena. Poslední pravidelná bohoslužba se zde konala v roce 1973.

Na opravu chyběly peníze. Po roce 1989 zaslala židovská obec stovky prosebných dopisů židovským komunitám v USA o peníze na rekonstrukci. Úsilí ale bylo neúspěšné, pomohlo až pět milionů české ministerstvo kultury. Obří duchovní prostor slouží výstavám, koncertům, ale i bohoslužbám. Oběti holocaustu připomíná netradiční památník z položených kamenů ve dvoře druhé plzeňské synagogy – Staré. Ta je taktéž, od května do září, přístupná turistům.

Stavba roku v Hartmanicích

Nepříliš známý, ale zajímavý a rozsáhlý židovský hřbitov z roku 1866 najdete v Českých Budějovicích v Pekárenské ulici. Ve hřbitovním domku je i malé muzeum židovské historie ve městě, klíč získáte na vrátnici blízko továrny. V jižní části hřbitova je památník obětí nacistické perzekuce v podobě tumb – náhrobků. Část náhrobků vzala za německé okupace za své, stejně jako novogotická synagoga z roku 1887. Tu na jejím místě vedle Justičního paláce připomíná už jen památník.

Řada cenných židovských památek po republice chátrá a upadá do zapomnění. Pozi-

tivním příkladem může být osud horské synagogy z roku 1883 v Hartmanicích na Klatovsku.

Od obsazení pohraničí po Mnichovu v roce 1938 sloužila jako truhlářská dílna, v osmdesátých letech byla dokonce určena k demolici. Pro její záchranu vzniklo v roce 2002 ob-

čanské sdružení Památník Hartmanice, které sehnalo peníze na opravu. Otevření se dočkala v roce 2006. Rekonstrukce získala cenu poroty klání Stavba roku 2006 a interiéry dnes obohacuje expozice o česko-německo-židovském soužití na Šumavě. ■

PAVEL GEJDOŠ

FOTO: WWW.HARTMANICE.CZ

Horská synagoga v Hartmanicích

Informace

Kešet – elektronická databáze českých a moravských židovských hřbitovů:
www.chewra.com

Židovské hřbitovy v Čechách a na Moravě:
zidovskehřbitovy.wz.cz

Židovské muzeum Praha:
www.jewishmuseum.cz

Třebíč: www.trebic.cz/unesco

Boskovice: www.boskovice.cz

Mikulov: www.mikulov.cz

Břeclav: www.muzeum-breclav.org

Holešov: www.holesov.cz

Hranice na Moravě: www.mmghranice.cz

Heřmanův Městec: www.hermanuv-mestec.cz

Velká synagoga Plzeň: www.zoplzen.cz

Horská synagoga Hartmanice:
www.hartmanice.cz